

Fungerande vardag

Autism – förstå funktionsnedsättningen

Utveckla självständighet

- **Rutiner**

var sak har sin plats, vissa aktiviteter vid samma tid och för alla i familjen

- **Hjälpmedel**

visuellt stöd, tidshjälpmedel

- **Stöd från omgivning**

att våga ge barnet möjlighet till ökad självständighet

Underlätta i vardagen

Innehåll

Vad ska jag göra?
Hur ska jag göra?

Rummet och miljön

Var ska jag vara?

Person

Vem ska jag
vara med?

Tiden

När? Hur länge?
Vad händer sen?

Mat och ätande

Ungdomar med autism kan:

- vara misstänksamma inför nya smaker
- påverkas av matens konsistens och färg
- vara känsliga i munnen och för lukt, smak, ljud med mera
- äta för mycket eller äta för lite
- Bara acceptera viss mat
- Svårt acceptera att matvanor bryts
- ha en annorlunda hunger- och mättnadskänsla
- ha svårt att klara den sociala samvaron

Råd och tips i matsituationen

- Ha regelbundna och förutsägbara måltidsvanor med tydliga rutiner
- Ta hänsyn till sinnesintryck
- Erbjud men tvinga inte
- Ge motivation: Skapa "kontrakt" som barnet förstår
- Skapa en positiv atmosfär
- Prata med habiliteringen eller vårdcentral om du ser risk för undervikt eller näringsbrist hos ditt barn

Diskussion och reflektion

Hur gör du för att få
matsituationen att fungera?

Sömn

Ungdomar med autism kan:

- ha svårt att somna
- vakna många gånger under natten och ha svårt att somna om
- vara vaken timvis under natten
- vakna extremt tidigt alternativt svårt att komma upp på morgonen
- sova oroligt, röra sig mycket, ha mardrömmar, gå i sömnen
- vara lättstörda

Råd och tips för god sömn

- Regelbundna sömnvanor
- Förutsägbara lägningsrutiner
- Undvik skärmar eller LED-ljus
- Bestämd sovplats
- Mörkt och svalt rum
- Ta hänsyn till sinnesintryck
- Hjälpmedel
- Fysisk aktivitet, daglig utevistelse

Diskussion och reflektion

Hur gör du för att få kvällsrutiner och sömnen att fungera för din ungdom?

Hygien

Ungdomar med autism:

- kanske bara går på en viss toalett, svårt att använda toaletter i offentliga miljöer
- kan känna obehag för att vara i ett stängt rum
- har svårt att sköta menstruationer på ett hygieniskt sätt
- kan vara svårt att duscha
- kan ha svårt att ha olika kläder och veta när de ska bytas
- kan ha svårt att borsta tänderna

Råd och tips för hygien

- Tidshjälpmiddel för att veta när och hur länge man ska duscha eller gå på toaletten
- Visuellt stöd som schema eller checklista, kanske påminnelse i mobilen
- Förutsägbara rutiner
- Menstruation
- Gör en medicinsk kartläggning vid misstanke om smärtor och magproblem

Diskussion och reflektion

Vad gör du för att situationen runt hygien ska fungera för din ungdom?

Motoriska svårigheter

Ungdomar med autism:

- kan känna sig klumpiga
- har ett stelt och stereotypt rörelsemönster
- har svårt att lära in nya färdigheter som att cykla, simma, hoppa rep
- har svårt med boll- och lagsporter

Fysisk aktivitet

- Fysisk aktivitet i dagliga aktiviteter och förflyttningar
- Var förebilder i familjen

Diskussion och reflektion

Hur gör du för att få ditt barn
att vara fysiskt aktiv?

Smärta

Psykisk ohälsa

Utveckla tidsuppfattning

Tidsupplevelse	Tidsorientering	Tidsplanering
Förskoleålder	Skolålder	Tonår
Förstå att olika saker tar olika lång tid. Lära sig idag, igår och imorgon.	Förstå "först, sen och sist". Inse att tiden går oberoende av mig. Avläsa och förstå klockan och år, månader, veckor och dagar.	Beräkna och fördela tidsåtgång till olika aktiviteter. Planera, starta, genomföra och avsluta aktiviteter. Kunna passa tider.

Energibalansera!

Skola

Habiliteringens uppdrag:

- Ge information
- Återge utredningsresultat
- Samverka

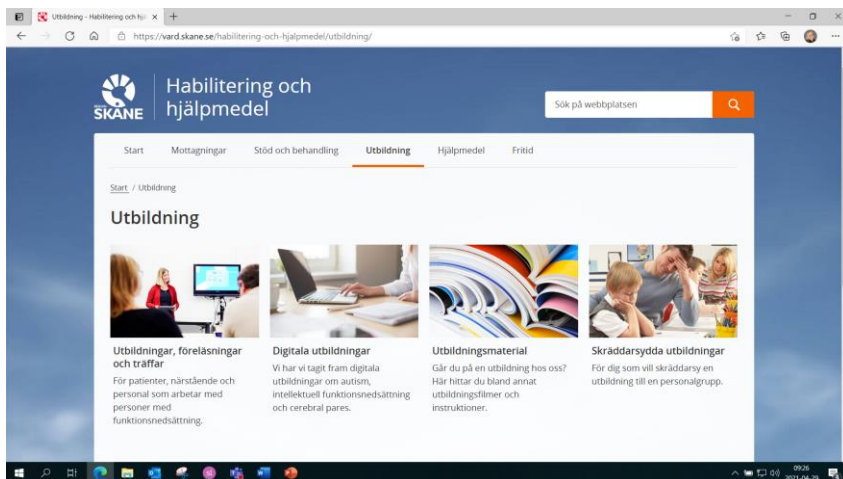
Specialpedagogiska
skolmyndigheten

spsm.se

Avslutningsvis

skane.se/habilitering

